

סימן קצא

בענין זכר למקדש - והנחה עושה מצוה

דצרייתא זו יסודה צמגילת תענית שנתחזרה עוד
 קודם החורבן [ולאחר החורבן "צטלה" מגילת
 תענית], והיא צרייתא ראשונה בתושבע"פ דיומין
 חנוכה, וזאתו זמן בזמן המקדש לא תקנו לנרות
 חנוכה, לפי שהמנורה היתה דולקת צמקומה
 צמקדש, ורק לאחר מכן שנו חכמים לצרייתא
 דהדלקת הנרות ופלוגתת צ"ש וצ"ה [ו"צית" שמאי
 ו"צית" הלל היו גם אחר החורבן]. והן אמת דזכו
 חידוש גדול, אך כן נראה פשטות הצרייתא צגמ'
 ודצרי הרמז"ס הנ"ל.

ויש להוכיח דבר זה, משיטת הצעהמ"א (צפ"צ
 דשצת) שכתב, "למ"ד אקור להשתמש לאורה
 של נר חנוכה, כל תשמיש צמשמע, אפילו תשמיש
 מלוח ותשמיש קדושה, משום דסבר כיון שהם זכר
 לנרות ולשמן של היכל אסורות הן צהנאה כל
 עיקר". ומדתיקנו אותם זכר לשמן ונרות של היכל
 א"כ ודאי דזמן תיקון הנרות הוא לאחר החורבן
 וצאמת כשי' הצעהמ"א כ"ה שיטת המסכת סופרים
 שנרות חנוכה הם קודש, ואסורות צאיסור הנאה
 כנרות צצמקדש, שהרי כך כתוב (שס פ"ב, ה)
 צנוסח הנרות הללו, "הנרות האלו קודש ואין לנו
 רשות להשתמש בהן", וקודש היינו כקדשים ממש
 [לאפוקי משמואל צגמ' (כב, א) "וכי נר קדושה יש
 צו"], ומצואר כהצעהמ"א דנ"ח הוא קודש כנגד
 שמן ונרות של היכל, וא"כ נראה דכל התקנה אינה
 אלא לאחר החורבן.

א

מצות הדלקה בזכר למנורה

בתב הרמז"ס צפ"ג מהל' חנוכה הל' ג, "ומפני זה
 התקינו חכמים שצאותו הדור, שיהיו שמונת
 ימים אלו שתחילתן מליל כ"ה צכסלו, ימי שמחה
 והלל, ומדליקין בהן את הנרות צערצ על פתחי
 הצתים", עיי"ש עוד. ויש לדקדק צל' הרמז"ס שכ'
 ו"מדליקין" כדבר צפ"ע, ולא "ימי שמחה והלל
 והדלקת נרות", כהמשך למה שהתקינו שיהיו ימי
 שמחה והלל, ומשמע מלשונו שאי"ז צכלל עיקר
 התקנה דימי חנוכה, ול"צ.

והנראה דיש להסתפק אם בזמן המקדש
 הדליקו נרות חנוכה לפרסם הנס, דיש
 לדון ולומר דלפי שהנרות שתקנו הם צמקום
 המנורה צצמקדש, וכדי לפרסם את הנס של
 המנורה, לפיכך זמן תקנה זו היא רק לאחר
 החורבן זכר למנורה צצמקדש. [ואמר רבינו ז"ל
 שתקר צזה הגאון צעל האצני נזר].

ונראה לומר צדעת הרמז"ס דצאמת ס"ל דתקנת
 נרות חנוכה הוא רק לאחר החורבן,
 ומשו"ה הפריד הרמז"ס את תיקון הנרות, מתקנת
 ימי שמחה והלל, לפי שתקנת ימי שמחה והלל
 התקינו חכמים שצאותו הדור, ואילו תקנת הנרות
 נתקנה צדורות מאוחרים יותר לאחר החורבן כזכר
 למנורה צצמקדש.

ובמו"ב יש להוכיח מהרמז"ן דריש פ' צהעלותך,
 שציאר שנרות של אהרון אינן צטילות
 לעולם צהדלקת נ"ח, ומוכה דצמקום נרות המערכה
 הם, וא"כ מסתבר דתקנת נ"ח לא נתקנה אלא לאחר
 חורבן צהמ"ק.

ובזה מיושב מה דצצרייתא ד"מאי חנוכה", שמוצא
 צגמ' שצת (כא, צ), לא כתוב כלל מהדלקת
 הנרות, אלא "ימים טובים צהלל והודאה", והוא
 מצואר היטב לדצרינו, והטעם לזה הוא כנ"ל.